

PIRKANMAA

Pirkanmaan liitto

PL 1002
33101 Tampere

Hakijan y-tunnus: 0828308-4

**VALTIONAVUSTUKSEN MYÖNTÄMINEN TULEVAISUUDEN SOSIAALI- JA TERVEYSKESKUS
-OHJELMAN MUKAISEEN KEHITTÄMISHANKKEESEEN****HAKEMUS**

Pirkanmaan liitto on hakenut 12.10.2021 päivätyllä hakemuksella 11 928 600 euroa valtionavustusta Pirkanmaan tulevaisuuden sote-keskus kehittämisohjelma vuosille 2020-2023 -nimiseen hankkeeseen.

Hanke liittyy Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman tavoitteiden toteuttamiseen Pirkanmaan hyvinvointialueella. Valtionavustus täydentää 30.6.2020 hankkeelle myönnettyä valtionavustusta (VN/10700/2020).

Hakija on sovitun mukaisesti täydentänyt hakemustaan hoitoon pääsyn parantamisen kuvaamisen osalta 20.11.2021 lähettämällään lisäselvityksellä. Lisäselvityspyynnön myötä tarkennetun hankesuunnitelman mukaan toimeenpano toteutetaan aiemmin todettujen hyötytavoitteiden ja hankesalkkujen mukaisesti työpakettien avulla. 10 työpakettia ovat toisistaan riippuvaisia ja muodostavat yhdessä ehyen kokonaisuuden. Hoitoon pääsyn parantamiseen liittyen hankesuunnitelmassa todetaan mm. seuraavasti: "Seitsemän vuorokauden kiireettömän hoidon saatavuus -tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan sotekeskusten toiminnan mittavaa uudistamista. Toiminnan pääperiaatteena on hoidon ja palvelutarpeen varhainen tunnistaminen ja ongelman ratkaisun aloittaminen asiakkaan ensimmäisellä yhteydenotolla moniammatillisuutta ja ammattilaisten osaamista hyödyntäen. Asiakkaalla on valittavana monipuolinen palveluiden valikoima. Soveltuva osa asiakkaista ohjataan digitaalisten palveluiden käyttäjiksi (Tp 2). Kiireettömien palveluiden saatavuutta laajennetaan virka-ajan ulkopuolelle esim. lisäämällä digitaalisia palveluita (Tp 2). Ammattilaisten työnjakoa ja monialaista yhteistyötä kehitetään edelleen toiminnallisten uudistusten yhteydessä ja osaamista vahvistetaan. Henkilökunta resursoidaan optimaalisesti, huomioiden uudet toimintamallit ja osaaminen.

Hankkeen tavoitteeksi on kansallisten hyötytavoitteiden kautta määritelty yhdeksäntoista kehittämisen näkökulmaa, joilla vastataan sote-keskusohjelman yleisiin tavoitteisiin sekä THL:n ja STM:n edellyttämiin maakunnallisiin kehittämistarpeisiin. Tavoitteena on ratkaista kokonaisvaltaisesti ja pitkäjänteisesti nykytason systeemitason ongelmia sekä rakentaa modernia sote-keskusta. Jatketaan ja syvennetään vuonna 2020 aloitettujen uudistettujen toimintamallien käyttöönottoa, laajennetaan digitaalisia työkaluja mm. OmaOlon toiminnalliset muutokset. Mallinnetaan geneeristä asiakasohjausmallia ja moniammatillista yhteistyötä. Päihde- ja mielenterveyspalveluissa laajennetaan IPC menetelmää kaikkiin ikäryhmiin. Kuntoutus uutena kehittämiskohteena niin, että palveluiden saatavuus, kohdentuminen ja hoidon jatkuvuus paranevat. Monialainen lastensuojelutyön vahvistaminen ja yhtenäiset

toimintamallit. Maksuttoman ehkäisyn prosessien ja osaamisen kehittäminen. Vahvistetaan hrtiedon hyödyntämistä lähijohtamisessa ja toimintälähtöisen työvuorosuunnittelun laajamittainen käyttöönotto. Mallinnetaan mahdollisten koulupudokkaiden asiakaslähtöisiä toimintamalleja sekä kotiin vietävää matalan kynnyksen vanhemmuuden tukea.

Hankkeen tavoitteet ja sisältö kuvataan tarkemmin hakemusasiakirjoissa.

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN RATKAISU

Sosiaali- ja terveysministeriö myöntää Pirkanmaan liitolle 11 926 750 euroa valtionavustusta hankkeen toteuttamiseen, josta talousarviomomentilta 33.60.39.12 (tulevaisuuden sote-keskus) 10 150 150 euroa ja 33.03.31.02 (tulevaisuuden sote-keskus/lape) 1 776 600 euroa. Avustuksen perusteena on vuonna 2020 käynnistyneen hankkeen laajentaminen hakemuksen mukaisesti. Avustus myönnetään koko hankekokonaisuuden (vuonna 2020 käynnistynyt hanke ja sen täydennys) rahoittamiseen.

Valtionavustus on tarkoitettu käytettäväksi aikavälillä 1.1.2021–31.12.2023 syntyviin kustannuksiin. Avustus on käytettävissä myös päätöksen ehtoissa tarkemmin määriteltyihin hankkeen raportointiin liittyviin kustannuksiin aikavälillä 1.1.2024 - 30.4.2024. Pirkanmaan liitto, jolle avustus myönnetään, saa käyttää avustusta kuitenkin ainoastaan aikavälillä 1.1.2021 - 31.12.2022 syntyviin kustannuksiin. 1.1.2023 alkaen syntyviin kustannuksiin avustusta on oikeutettu käyttämään vain Pirkanmaan hyvinvointialue edellyttäen, että avustus siirretään valtionapuviranomaisen päätöksellä avustuksen saajan hakemuksesta ja hyvinvointialueen suostumuksella hyvinvointialueen käytettäväksi. Avustuksen siirtoa koskevat päätökset voidaan tehdä edellyttäen, että eduskunta antaa tälle hyväksyntänsä lisätalousarvio-menettelyssä.

Avustuksella voidaan kattaa hanketoiminnasta aiheutuvat kustannukset asetuksen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtionavustuksista vuosina 2020–2023 (13/2020) mukaisesti täysimääräisesti.

Avustusta saa käyttää hakijan (hankehallinnoijan) ja seuraavien osatoteuttajien (avustuksen käyttäjät) hanketoiminnan kustannuksiin:

Osatoteuttaja ja Y-tunnus

Akaan kaupunki (Akaa-Urjalan yhteistoiminta-alueen isäntäkunta), 2050864–5

Hämeenkyrön kunta 0132947–3

Ikaalisten kaupunki 0203797–4

Kangasalan kaupunki (Kangasala-Pälkäneen yhteistoiminta-alueen isäntäkunta), 1923299–5

Kuhmoisten kunta 0176357–9

Lempäälän kunta 0150783–1

Mänttä-Vilppulan kaupunki (Mänttä-Vilppula-Juupajoki yt-alueen isäntäkunta) 0157867–2

Nokian kaupunki 0205717–4

Parkanon kaupunki (Parkano-Kihniö yhteistoiminta-alueen isäntäkunta) 0136311–0

Pirkkalan kunta (Pirkkala-Vesilahti yhteistoiminta-alueen isäntäkunta), 0152084–1

Sastamalan kaupunki (Sastamala-Punkalaidun yt-alueen isäntäkunta) 0144411–3

Tampereen kaupunki (Tampere-Orivesi yhteistoiminta-alueen isäntäkunta) 0211675–2

Valkeakosken kaupunki 0157568–2

Virtain kaupunki (Virrat-Ruovesi yhteistoiminta-alueen isäntäkunta) 0206333-9

Ylöjärven kaupunki 0158221–7

Pirkanmaan sairaanhoitopiiri 0826597-8

Avustus maksetaan valtion talousarviomomenteilta 33.60.39.12 ja 33.03.31.02 ja kohdennetaan myöntöpäätösperusteisesti.

Perustelut

Pääministeri Sanna Marinin hallitus toteuttaa Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman, jossa kehitetään perustason sosiaali- ja terveyspalveluja. Ohjelman tarkoituksena on tukea hyvinvointialueita valmistelevaan ja ottamaan käyttöön uudenlainen, laaja-alainen sosiaali- ja terveyskeskus, jotta ihmiset saavat tarvitsemansa avun sujuvasti yhdellä yhteydenotolla.

Valtion vuoden 2021 talousarvion mukaisesti momentin 33.60.39 (palvelurakenteen kehittäminen) ja momentin 33.03.31 (hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen) määrärahaa kohdennetaan osin Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmalle, jonka kautta muodostuu sosiaali- ja terveydenhuollon perustason palveluiden vahvistamisen kokonaisuus. Vuonna 2021 valtionavustuksina jaettavissa oleva enimmäismäärä on yhteensä 141 miljoonaa euroa. Siitä 21 miljoonaa euroa on kohdennettu Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman mukaisille toimenpiteille. Vuoden 2021 valtionavustus on kolmivuotinen siirtomääräraha eli se on hankkeen käytettävissä vuosina 2021–2023.

Sosiaali- ja terveysministeriö ilmoitti 16.8.2021 haettavana olevasta täydentävästä valtionavustuksesta Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelmaan. Ohjelmaa toteutetaan alueellisilla kehittämishankkeilla vuosina 2020–2023. Täydentävä haku oli kohdistettu vain hakijoille, jotka hallinnoivat vuonna 2020 myönnettyä Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman mukaista valtionavustusta. Etelä-Savon osalta edellytettiin kuitenkin, että alue toimittaa täydentävässä haussa yhden Etelä- ja Itä-Savon yhteisen hakemuksen, jolla integroidaan vuonna 2020 alkaneet hankkeet yhdeksi kokonaisuudeksi. Jaettavana olevan valtionavustuksen enimmäismäärä oli 141 miljoonaa euroa.

Vuoden 2021 valtionavustushaku oli täydentävä haku vuonna 2020 myönnettyille valtionavustushankkeille. Avustuksella täydennetään, syvennetään, laajennetaan ja jatketaan käynnissä olevia hankekokonaisuuksia kunkin hyvinvointialueen tilanteen mukaisesti. Täydentävässä valtionavustushaussa painotettiin erityisesti palveluiden saatavuutta edistäviä toimia perusterveydenhuollossa, sosiaalihuollossa, mielenterveyspalveluissa ja monialaisessa

kuntoutuksessa. Hoitoon pääsyn parantaminen ja psykososiaalisten menetelmien käyttöönotto kaikille ikäryhmille tuli sisältyä kaikkiin hankkeisiin.

Avustukseen sovelletaan asetusta sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtionavustuksista vuosina 2020–2023 (13/2020). Asetuksessa on määritelty valtionavustuksen myöntämisen yleiset edellytykset sekä avustuksen myöntämisen edellytykset maakunnan (hyvinvointialueen) hankekokonaisuudelle.

Valtionavustuksen myöntämisen yleiset perusteet

Valtionavustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että hanke täyttää seuraavat valtionavustusasetuksen 2 ja 3 §:ssä todetut edellytykset:

1. hanke edistää kaikkia Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman tavoitteita;
2. hankkeeseen osallistuvien kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu asukasluku on vähintään 80 prosenttia maakunnan tai asetuksessa tarkoitetun erityisen syyn perusteella määritellyn muun alueen asukasluvusta;
3. hanke on tarpeellinen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseksi ja se tukee palveluiden kehittämistä ja tehostamista, hyvien käytäntöjen levittämistä sekä toimintatapojen uudistamista;
4. hankkeella on kiinteä yhteys julkiseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon;
5. hankkeessa otetaan huomioon valtakunnalliset sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistusta koskevat linjaukset;
6. hankkeessa on otettu huomioon tarvittava poikkihallinnollinen yhteistyö;
7. hankkeen voidaan arvioida olevan tuloksellinen ja laaja-alaisesti hyödynnettävä;
8. hankesuunnitelma on käsitelty valtakunnallisessa sote-uudistuksen johtoryhmässä.

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman tavoitteet:

1. Palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen.
2. Toiminnan painotuksen siirtäminen raskaista palveluista ehkäisevään ja ennakoivaan työhön.
3. Palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen.
4. Palveluiden monialaisuuden ja yhteentoimivuuden varmistaminen.
5. Kustannusten nousun hillitseminen.

Hanke täyttää asetuksen mukaiset muodolliset ja sisällölliset kriteerit. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen arviointitiimi on arvioinut hankkeen arviointilomakkeessa (liite 5) todetuin kriteerein.

Arviointitiimi on koonnut yleiset huomionsa muistioon hankehakemuksista (liite 3) ja kyseistä hanketta koskevat huomiot hankekohtaiseen arviointilausuntoon (liite 4). Hankkeen tulee toimeenpanossa huomioida hankkeen sisällöstä erillisessä muistiossa esille tuodut yleiset havainnot alueiden hankehakemuksista.

Mikäli tämän ohjelmakauden aikana avautuu haettavaksi, osittain samojen tavoitteiden saavuttamiseksi, muita valtionavustuksia, on tämä hankesuunnitelma päivitettävä mahdollisten päällekkäisyyksien osalta. Mikäli hallituksen esitysluonnos eduskunnalle terveydenhuoltolain sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta (ns. hoitotakuun tiukentaminen) hyväksytään ja se astuu voimaan ohjelmakauden aikana, tullaan hanketoimijoilta edellyttämään hankesuunnitelmien päivittämistä vastaamaan hoidon saatavuuden osalta muuttunutta lainsäädäntöä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) mukainen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille 1.1.2023. Tämän avustuspäätöksen mukaisella hankehallinnoijalla ja osatoteuttajilla ei enää 1.1.2023 lukien ole järjestämisvastuuta hankkeen kohteena olevista palveluista. Näiden toimijoiden ei ole perusteltua jatkaa hanketoimia enää vuonna 2023, vaan avustus on perusteltua siirtää hyvinvointialueiden käyttöön. Avustuksen siirtäminen hyvinvointialueiden käyttöön edellyttää hyvinvointialueiden suostumusta. Hankehallinnoija voi hakea avustuksen siirtoa, kun kunkin asianomaisen hyvinvointialueen aluevaltuusto on valittu ja aluevaltuuston asettama aluehallitus on aloittanut toimintansa.

VALTIONAVUSTUKSEN MAKSAMINEN

Valtionavustus maksetaan hankehallinnoijalle toteutuneiden kustannusten perusteella. Avustuksen maksua tulee hakea maksatushakemuksella jaksoilta 1.1.–30.6. ja 1.7.–31.12. Maksatushakemus liitteineen tulee toimittaa Lounais-Suomen aluehallintovirastolle kahden kuukauden kuluessa maksatusjakson päättymisestä. Viimeinen maksatushakemus vuonna 2021 myönnetyn avustuksen osalta tulee toimittaa Lounais-Suomen aluehallintovirastolle huhtikuun loppuun mennessä vuonna 2024.

Maksatushakemuksen yhteydessä hankehallinnoijan tulee toimittaa:

- ote kirjanpidon pääkirjasta,
- hankkeen tuloslaskelma,
- talousarvion toteutumisvertailu,
- yhteenveto maksatusjaksolla maksetuista palkoista ja
- selvitys palvelujen ostoista ja muista hankinnoista ja niiden kilpailutuksesta.

Maksatuksen tekemiseksi edellytetään, että hankkeen toiminnasta on raportoitu hankesalkkuun päätöksen mukaisesti.

Ohjeet ja lomakkeet maksatushakemuksen tekemiseksi ovat sote-uudistuksen verkkosivuilla osoitteessa soteuudistus.fi. Jos hankehallinnoijalle on epäselvää, oikeuttaako kustannus valtionavustukseen, tulee sen ottaa yhteyttä Lounais-Suomen aluehallintovirastoon ennen maksatushakemuksen toimittamista.

Hankkeen päättymiseen on varauduttava riittävän ajoissa. Hankkeen toiminnot on suunniteltava siten, että hankehallinnoija ehtii tehdä viimeisen maksatushakemuksen määräajassa.

Hankehallinnoijan tulee maksatushakemuksen tehdessään ottaa huomioon, mitä tässä päätöksessä ja sosiaali- ja terveysministeriön sekä Lounais-Suomen aluehallintoviraston antamissa ohjeissa on todettu valtionavustukseen oikeuttavista kustannuksista. Lounais-Suomen aluehallintovirastolla on oikeus tarvittaessa pyytää maksatukseen liittyviä lisäselvityksiä.

Avustuksen projektinumero on 5500M-SOTE.0014.

VALTIONAVUSTUKSEN EHDOT

Tähän valtionavustuspäätökseen sovelletaan valtioneuvoston asetusta sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtionavustuksista vuosina 2020–2023 (13/2020) ja valtionavustulakia (688/2001).

Va-asetuksessa (13/2020) todetaan, että valtionavustus maakunnan hankekokonaisuudelle myönnetään kaikkien hankkeen valtionavustukseen oikeuttavien kustannusten suuruisena, minkä perusteella hakuilmoituksessa on todettu, että avustus myönnetään täysimääräisenä.

Koska kyseessä oleviin palveluihin liittyvä järjestämisvastuu siirtyy 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueille, ei sairaanhoitopiireillä / kunnilla / kuntayhtymillä olisi käytännössä mahdollisuutta osallistua hankkeisiin, jos avustusta ei myönnettäisi täysimääräisenä.

Myönnettävä avustus täyttää valtionavustuksen myöntämisen yleiset sekä ym. asetuksessa mainitut edellytykset.

Valtionavustuksen saamisen ehtona on, että koska myönnetyn avustuksen määrä poikkeaa haetun avustuksen määrästä (ero haetun ja asetukseen pohjautuvan, myönnetyn, avustuksen välillä on 1850 euroa), talousarviolaskelma ja hankesuunnitelma on tarkennettava 90 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista vastaamaan myönnetyn valtionavustuksen euromäärää. Talousarviolaskelma tulee toimittaa tämän päätöksen asianumerolla STM:n kirjaamoon kirjaamo.stm@gov.fi.

Lisäksi on noudatettava seuraavia ehtoja:

Hyväksyttävät kustannukset

Avustusta saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon se on myönnetty. Valtionavustus maksetaan toteutuneiden, hyväksyttävien kustannusten perusteella. Hakemuksen yhteydessä toimitettuun kustannusarvioon sisällytetyt kustannuseriä ei ole hyväksytty sellaisenaan tällä päätöksellä, vaan kustannuksia arvioidaan maksatushakemuksen yhteydessä.

Hankkeen toteuttamiseen liittyviä, hyväksyttäviä kustannuksia ovat hankkeen toteuttamisen kannalta tarpeelliset ja määrältään kohtuulliset kustannukset:

1. hallinnointikustannukset,
2. hankkeen henkilöstökustannukset,
3. matkakustannukset,
4. toimitilojen vuokrat,
5. välittömästi hankkeen toteuttamiseen liittyvät irtaimen omaisuuden hankintakulut,
6. ulkopuolisista lähteistä hankitun tutkimuksen ja tietämyksen sekä konsultoinnin ja vastaavien asiantuntijapalvelujen kustannukset ja
7. muut hankkeen toteuttamiseksi välttämättömät kustannukset.

Avustettavasta toiminnasta syntyvät tuotot vähennetään valtionavustukseen oikeuttavista kustannuksista. Hyväksyttävistä kuluista vähennetään myös samaan tarkoitukseen myönnettyt muut julkiset avustukset, jollei päätöksestä muuta ilmene. Hanketoimijoiden muun toiminnan tuotot eivät vaikuta avustuksen määrään.

Hallinnointikustannukset

Hankkeen hallinnointikustannukset voivat olla hankkeelle kohdennettuja yleiskustannuksia. Hallinnointikustannukset tulee pystyä osoittamaan kohdentamisperusteet (jakoperusteet) sisältävällä laskelmalla.

Henkilöstökustannukset

Henkilöstökustannuksina voidaan ottaa huomioon hankkeeseen palkatun henkilöstön palkkamenot sivukuluineen. Myös asiantuntijoiden työpanoksen siirrosta hankkeelle aiheutuvat palkkakustannukset ovat valtionavustukseen oikeuttavia kuluja edellyttäen, että ne ovat todennettavissa hankkeen kirjanpidosta. Työpanoksen siirtona tehtävän hanketyön kirjaa omaan hankekirjanpitoonsa se kunta/kuntayhtymä/hyvinvointialue, johon työntekijä on työsuhteessa.

Hankkeen henkilöstömenojen tulee kohdentua kehittämistoiminnasta aiheutuviin kustannuksiin, joten ne eivät saa sisältää hanketoimijan perustyöstä aiheutuvia kustannuksia. Uusien pysyvien virkojen perustaminen ei oikeuta valtionavustukseen.

Hallitusohjelman mukaisesti hoitotakuuta tiukennetaan perusterveydenhuollossa niin, että jatkossa kiireettömässä tapauksessa hoitoon pääsisi 7 vuorokauden sisällä hoidon tarpeen arvioinnista. Tähän valmistautumiseksi osassa kunnista voivat olla tarpeen hankkeistetut jonojen purkutoimet perusterveydenhuollossa ja palvelujen saatavuuden parantaminen suun terveydenhuollossa. Jonojen purku edellyttää hetkellisesti tavallista enemmän kapasiteettia. Silloin kun jononpurkutoimet kytkeytyvät välittömästi kehittämis- ja kokeilutoimiin tai uusien toimintamallien käyttöönottoon, voidaan näitä toimia rahoittaa valtionavustuksella.

Palkkakustannusten kohdentamisen hankkeelle tulee perustua hankkeelle tehtyyn työaikaan. Osa-aikaisesti hankkeelle työtä tekevien työaikaa pitää seurata työajanseurannan avulla. Työntekijä ja työntekijän esimies allekirjoittavat työajanseurannan.

Avustettavaan toimintaan palkattavan henkilöstön työsuhde-etuudet (esim. työterveyshuolto, lomarahat, loma-ajan palkat) ovat hyväksyttäviä kustannuksia siltä osin kuin ne ovat määrältään kohtuullisia ja vastaavat kyseisen organisaation muun henkilöstön työsuhde-etuuksia.

Työntekijöiden irtisanomistilanteissa avustuksella voi kattaa ainoastaan palkkakuluja, joita vastaan on työntekovelvoite, eli joita vastaan tehdään todellisia työsuoritteita avustetulle toiminnalle.

Hankkeen toteuttamiseksi välttämättömään kehittämistilaisuuteen tai koulutukseen osallistuvien muiden kuin hankkeeseen palkattujen henkilöiden palkkamenot koulutukseen osallistumisen ajalta eivät ole valtionavustukseen oikeuttavia kustannuksia, mutta kehittämistilaisuuteen tai koulutukseen osallistuvien sijalle voidaan tarvittaessa palkata hankerahoituksella sijaiset.

Matkakustannukset

Valtionavustukseen oikeuttavia kotimaan matkakustannuksia ovat hankkeen työntekijöiden, asiantuntijapalveluiden tarjoajien, kuten kouluttajien, sekä hankkeen ohjausryhmän jäsenten ja varajäsenten matkakulut. Matkakulujen tulee olennaisesti liittyä hankkeen tavoitteiden toteuttamiseen. Matkustuksessa tulee noudattaa toimialojen yleistä matkustussääntöä (esim. KVTES) ja työnantajan ohjeistusta.

Ulkomaanmatkan kulujen hyväksymisen edellytyksenä on, että matkaan on haettu ennakkoon lupa STM:stä. Samoin on etukäteen hankittava hyväksyminen ulkomailta hankittavan koulutuksen kustannuksiin. Ulkomaanmatkojen kulut voidaan hyväksyä ainoastaan erityisellä perusteella ja tällöinkin hyväksytään pääsääntöisesti vain hankkeen yhden tai kahden työntekijän matkakulut.

Toimitilakustannukset

Avustettavasta toiminnasta johtuvat tarpeelliset ja määrältään kohtuulliset vuokratulot ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Mikäli avustettu toiminta tapahtuu hanketoimijoiden omistamissa tiloissa, toimitilakuluksi hyväksytään vain tiloista maksettava hoitovastike sekä toimitilojen käyttö- ja ylläpitokuluja, elleivät ne jo sisälly edellä mainittuun hoitovastikkeeseen. Korjaus- ja rahoitusvastikekuluja ei voida kattaa avustuksella.

Irtaimiston kustannukset

Valtionavustukseen oikeuttaviksi kustannuksiksi ei hyväksytä laite- tai kalustehankintoja tai muita investointeja, ellei hankinnoista ole ennen niiden tekemistä sovittu STM:n kanssa. Poikkeuksena ovat hankkeeseen palkatun hankehenkilöstön henkilökohtaiseen käyttöön tulevat työvälineet, kuten tietokone ja matkapuhelin sekä niiden käytöstä aiheutuvat kustannukset.

Digitaalisten palvelujen kehittäminen

Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelman valtionavustuksella voidaan rahoittaa tulevaisuuden sote-keskusten kehittämistä tukevaa digitaalisten palvelujen käyttöönottoon liittyvää toiminnan muutosta ja osaamisen varmistamista. Digitaalisten palvelujen kehittämiseen liittyvien menojen hyväksyminen valtionavustukseen oikeuttaviksi kustannuksiksi edellyttää, että ne toimenpiteet, joista kustannukset aiheutuvat, on etukäteen hyväksytty STM:ssä. Näissä kysymyksissä hankehallinnoijan on oltava etukäteen yhteydessä hankkeen valvojaan.

Muut kustannukset

Kokous-, tarjoilu- ja edustuskulut

Kohtuullisina kokous-, tarjoilu- ja edustuskuluina hyväksytään sellaiset kustannukset, jotka ovat perusteltuja tavanomaisen vieraanvaraisuuden tai huomaavaisuuden osoittamiseksi.

Arvonlisävero

Arvonlisäverokustannuksina hyväksytään vain ne maksetut arvonlisäverot, jotka jäävät toiminnan lopullisiksi kustannuksiksi ja joista hanketoimija ei saa palautusta.

Kustannukset, joita ei hyväksytä

Hyväksyttäviä kustannuksia eivät ole:

- kustannukset, jotka ovat syntyneet ennen valtionavustuspäätöstä, lukuun ottamatta hankehakemuksen valmistelusta aiheutuneita ja todennettavissa olevia kustannuksia
- Palveluiden kehittämiseen liittyvien digitaalisten välineiden (esim. laitehankinnat, lisenssimaksut, käyttöoikeuskustannukset, ohjelmistot, sovellukset) hankinnat
- poistot ja laskennalliset erät kuten laskennalliset vuokrat ja varaukset (pois lukien lomapalkkavaraukset)
- lainojen lyhennykset, rahoituskulut tai korot
- ei-lakisääteiset lisäeläkkeet tai tulospalkkiot
- liike- ja sijoitustoiminnan kustannukset

- oikeudenkäyntikulut tai oikeuden langettamat korvaukset sekä muut rangaistusluonteiset maksut, kufen takaisinperinnästä suoritettavat velvoitteet, sakot, viivästyskorot tai muistutusmaksut
- tilojen rakentamisesta, laajentamisesta tai perusparannuksesta aiheutuvat kustannukset
- ahkeruusraha tai siihen rinnastettava korvaus (työtoimintaraha tai työosuusraha)
- irtisanomiskorvaukset ja maksetut palkat ilman työntekovelvoitetta (esimerkiksi irtisanomistilanteessa)
- rahana tai siihen verrattavana suorituksena annetut lahjat
- muun toiminnan kustannukset tai alijäämät
- työnohjauskustannukset ja koulutuskustannukset, jotka aiheutuvat sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 5 §:ssä tai terveydenhuoltolain (1326/2010) 5 §:ssä tarkoitetusta kunnan tai muun työnantajan lakisääteisestä täydennyskoulutusveloitteesta.

Sopimukset hankkeeseen osallistuvien kanssa

Avustusta saa käyttää muun kuin hankehallinnoijan toiminnan tai hankkeen avustamiseen vain päätöksessä todetulla tavalla. Hankehallinnoijan on tehtävä sopimus valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista kunkin osatoteuttajan kanssa. Sopimuksen tulee sisältää tieto siirrettävän avustuksen määrästä sekä ehto osatoteuttajien velvollisuudesta antaa hankehallinnoijan osoittaman tilintarkastajan käyttöön tilintarkastajan lausunnon laatimiseksi tarvittava aineisto sitä pyydettyä veloitusvelvoitetta. Muut sopimuksen ehdot on määriteltävä päätöksen liitteenä olevassa avustuksen siirtosopimuksen malliasiakirjassa.

Sopimus avustuksen käytöstä tulee toimittaa Lounais-Suomen aluehallintovirastolle viimeistään neljän (4) kuukauden kuluttua tämän päätöksen tiedoksisaannista.

Hankehallinnoija on vastuussa avustuksen oikeasta käytöstä koko avustettavan hankekokonaisuuden osalta. Hankehallinnoija sitoutuu toimittamaan osatoteuttajalle valtionapupäätöksen ehtoineen, sekä muut tarvittavat avustuksen käyttöä koskevat ohjeistukset.

Kirjanpito

Avustuksen saajan on järjestettävä kirjanpitonsa kirjanpitolaissa säädetyllä tavalla ja siten, että avustuksen käyttöä voidaan kirjanpidosta luotettavasti seurata. Kirjanpidon tilit ja vientiselitteet tulee nimetä siten, että ne ovat riittävän informatiivisia oikeiden tietojen antamiseksi avustuksen käytöstä. Avustus myönnetään koko hankekokonaisuuden (vuonna 2020 käynnistynyt hanke ja sen täydennys) rahoittamiseen, jolloin näitä osia ei tarvitse kirjanpidossa keskenään eriyttää.

Hankkeen kirjanpidon tulee olla riittävän selkeästi eriytetty ja hankkeen kaikkien tulo- ja menoerien tulee sisältyä hankkeen kirjanpitoon. Hankehallinnoijalla sekä jokaisella hankkeeseen osallistuvalla kunnalla tai kuntayhtymällä, jonka kustannuksia valtionavustuksella korvataan, tulee olla kirjanpidossa oma kustannuspaikka, projektitili tai vastaava, josta valtionavustuksella katettavat kustannukset ovat johdettavissa suoraan maksatusta koskevaan hakemukseen ja sen liitteisiin. Hankkeen kokonaiskustannuksista tulee eritellä lapsi- ja perhepalveluiden kehittämisestä aiheutuvat kustannukset.

Hankinnat

Hankinnat hankkeessa tulee suunnitella huolellisesti ottaen huomioon hankintalain (laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista, 1397/2016) säännökset. Hankinta-asiakirjat (mm. tarjouspyyntö, tarjous ja päätös) on arkistoitava osaksi hankkeen asiakirjoja.

Pienhankintojen kohdalla on kaikki vähäistä suuremmat hankinnat avustettavaan toimintaan (hankinnan arvo noin 20 000 euroa + alv tai yli, avoimeen kilpailutusrajaan saakka) toteutettava pyytämällä tarjouksia useammalta kuin yhdeltä tavarantoimittajilta. Jos hankintakokonaisuus toteutetaan erillisinä osina, kaikkien osien ennakoitu arvo on otettava huomioon hankinnan kokonaisarvoa laskettaessa. Jos hankinta joudutaan esimerkiksi sen luonteesta johtuen tekemään ilman vertailtavia tarjouksia, edellytetään avustuksen saajalta perustelu valitun toimintatavan osalta.

Jos avustuksen saaja tuottaa tarvitsemansa palvelun tai tavarantoimittajan itse, hyväksyttävänä kuluina huomioidaan vain palvelun tai tavarantoimittajan todelliset tuotantokustannukset ilman katetta.

Valtionavustuksella hankittu omaisuus

Valtionavustuksella hankittua omaisuutta ei saa käyttää pysyvästi muuhun kuin valtionavustuspäätöksessä määritellyyn käyttötarkoitukseen. Omaisuuden omistus- ja hallintaoikeutta ei saa luovuttaa toiselle valtionavustuksen kohteena olevan omaisuuden käyttöaikana. Tällä päätöksellä omaisuuden käyttöajaksi määrätään kymmenen vuotta valtionavustuksen viimeisen erän maksamisesta. Omaisuus voidaan kuitenkin luovuttaa toiselle julkisen hallinnon toimijalle, joka tuottaa tässä päätöksessä tarkoitettua palvelua, esimerkiksi uudistettaessa sosiaali- ja terveydenhuollon rakennetta.

Työajanseurannan järjestäminen

Avustuksella katettavaksi esitettävien henkilöstökustannusten on perustuttava todelliseen työskentelyyn avustetussa toiminnassa. Jos avustettuun toimintaan osallistuva työntekijä työskentelee myös hanketoimijan muussa toiminnassa, tulee tämän työajan käyttö todentaa pitämällä työtehtävien suorittamisesta seuranta.

Työajanseuranta voidaan toteuttaa eri tavoin, mutta sen tulee olla tuntiperusteista ja jatkuvaa. Työajanseurantatiedot tulee dokumentoida luotettavasti. Työajanseurantatiedot on esitettävä pyydettyä.

Jos avustettavan toiminnan työtehtäviin palkatut työntekijät työskentelevät täysimääräisesti vain tämän päätöksen mukaisessa avustetussa toiminnassa, riittää, että hanketoimija huolehtii vain työaikalain mukaisesta työaikakirjanpidosta. Ministeriö ei tällöin edellytä erillistä työajan käytön seuranta.

Avustettavalle toiminnalle kirjatut osuudet henkilöstökuluista tulee täsmäyttää työajan seurannan mukaisiin toteutuneisiin työtunteihin. Täsmäytys ja mahdolliset oikaisut kirjantalletukseen tulee tehdä viimeistään tilinpäätösvaiheessa. Tällaiset oikaisut voivat kohdistua palkkakuluihin, palkan lakisääteisiin sivukuluihin ja vapaaehtoisiin henkilöstökuluihin. Myös sairauspoissaolojen, loma-ajan palkkojen ja lomarahojen kustannukset tulee kohdistaa eri kustannuspaikoille toteutuneiden työtuntien suhteessa.

Muutoksesta ilmoittaminen

Jos hankkeen sisältöön tai talousarvioon on tarpeen tehdä muutoksia avustuspäätöksen jälkeen, on hankehallinnoijan oltava etukäteen yhteydessä sosiaali- ja terveysministeriöön. Ministeriö arvioi annettujen tietojen pohjalta muutospäätöksen tarvetta. Valtionavustuksen maksamisen edellytyksenä on, että muutoksista huolimatta valtionavustuksen myöntämisen perusteet edelleen täyttyvät.

Valtionapuviranomaisen valvontaoikeus

Kullakin hankkeella on oma valvoja STM:ssä Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelman sihteeristössä. Valvoja toimii hankkeen yhdyshenkilönä ministeriössä ja seuraa ministeriön edustajana hankkeen edistymistä hankesuunnitelman mukaisesti.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ja Lounais-Suomen aluehallintovirasto voivat avustaa sosiaali- ja terveysministeriötä hankkeen valvonnassa ja tarkastuksessa, jos sosiaali- ja terveysministeriö niin määrää.

Valtionavustuksen saajan on annettava sosiaali- ja terveysministeriölle valtionavustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot sekä osallistuttava kutsuttaessa valtionapuviranomaisen järjestämiin hankkeen toteuttamista, seurantaa ja arviointia koskeviin tilaisuuksiin.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä tai ministeriön valtuuttamalla tarkastajalla on oikeus suorittaa valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa tarpeellisia tämän päätöksen mukaiseen toimintaan sekä valtionavustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia ja valvonnallisia ohjauskäyntejä. Tarkastusta suorittavalla on oikeus saada veloituksetta haltuunsa tarkastuksen edellyttämät tiedot ja asiakirjat. Valtionavustuksen saaja on velvollinen avustamaan tarkastuksen toteuttamisessa. Valtiontalouden tarkastusvirastolla on myös tarkastusoikeus.

Ohjausryhmän asettaminen

Hankkeella tulee olla ohjausryhmä, jossa tulee olla kattava edustus perustason sosiaali- ja terveydenhuollosta, perusterveydenhuollon yksiköistä sekä sosiaalialan osaamiskeskuksista ja alueella toimivista kolmannen sektorin toimijoista. Ohjausryhmä voi olla yhteinen maakunnan / hyvinvointialueen muiden sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden kanssa. Valvoja ei ole ohjausryhmän varsinainen jäsen, mutta hänet tulee kutsua hankkeen ohjausryhmän kokouksiin ja ohjausryhmän pöytäkirjat tulee toimittaa hänelle tiedoksi.

Hankeraportointi ja arviointi

Hankkeen vastuuhenkilöt ovat velvollisia raportoimaan hankkeen etenemisestä valtionhallinnon Hankesalkku-palveluun sosiaali- ja terveysministeriön erikseen määrittelemällä tavalla. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen yhteyshenkilö ohjeistaa Hankesalkun käytöstä ja raportoinnista.

Hankehallinnoija ja avustuksen käyttäjät ovat velvollisia toimittamaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle ohjelman hyötytavoitteiden toteutumisen seuraamiseksi ja arvioimiseksi tarpeelliset tiedot.

Hankeaikaisesta ja sen päätyttyä tehtävästä arvioinnista sekä näitä koskevista asiakirjoista on pyydettyä annettava tieto sosiaali- ja terveysministeriölle sekä Lounais-Suomen aluehallintovirastolle.

Hankkeiden tulee työskennellä Innokylässä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen erikseen ohjeistamalla tavalla. Hankehallinnoija vastaa valtionavustushankkeen työskentelystä Innokylässä.

Ohjelman kokonaisarviointi toteutetaan ulkoisena arviointina, jonka hankkii sosiaali- ja terveysministeriö. Hankehallinnoijan ja avustuksen käyttäjien tulee toimittaa arvioinnin tekemiseksi tarvittavat tiedot.

Maksatuksen keskeytys ja valtionavustuksen takaisinperintä

Jos avustuksen saaja on käyttänyt avustusta muuhun kuin avustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen tai ei ole noudattanut avustuspäätöksen ehtoja ja rajoituksia, voi ministeriö päätöksellään määrätä avustuksen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun avustuksen tai sen osan takaisin perittäväksi.

Ministeriöllä on velvollisuus avustuksen takaisinperintään, jos avustuksen saaja on käyttänyt avustuksen olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty tai jos avustuksen saaja on antanut ministeriölle väärän tai harhaanjohtavan tiedon sellaisesta seikasta, joka on olennaisesti vaikuttanut avustuksen saantiin, määrään tai ehtoihin, tai salannut sellaisen seikan.

Velvollisuus takaisinperintään syntyy myös, jos avustuksen saaja on olennaisesti rikkonut avustuksen käyttämistä koskevia säännöksiä tai avustuspäätöksen ehtoja.

Ennen takaisinperintään ryhtymistä, tai sen aikana, on ministeriöllä oikeus asettaa avustus maksukieltoon, jos on perusteltu aihe epäillä, että sitä ei ole käytetty avustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen. Maksukielto voidaan asettaa myös, jos on perusteltu aihe epäillä, että avustuksen saaja ei ole antanut avustuksen maksamista tai valvomista varten oikeita tai riittäviä tietoja.

Valtionavustuksen saajan on maksettava palautettavalle tai takaisin perittäväälle määrälle valtionavustuksen maksupäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättyinä kolmella prosenttiyksiköllä. Takaisin perittäväälle määrälle on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan, ellei määrää makseta viimeistään valtionapuviranomaisen asettamana eräpäivänä (valtionavustuslaki 24 ja 25 §).

Selvitys valtionavustuksen käytöstä

Hankkeen päätyttyä hankehallinnoijan on tehtävä selvitys hankkeesta, sen etenemisestä ja toteuttamisesta sekä kustannuksista (*valtionavustuksen loppuseelvitys*). Hankehallinnoija kokoaa yhden selvityksen kaikkien toteuttajien osalta. Valtionavustusselvitys tehdään sosiaali- ja terveysministeriöstä saatavalle lomakkeelle. Selvitys valtionavustuksen käytöstä on annettava viimeistään kuuden kuukauden kuluessa hankkeen päättymisestä. Valtionavustusselvitys toimitetaan Lounais-Suomen aluehallintovirastoon.

Selvitykseen liitetään:

- vertailu hankkeen talousarvion ja toteutuneiden kustannusten välillä yhteensä sekä kunkin toteuttajan osalta erikseen,

- lopulliset pääkirjan otteet ja tuloslaskelmat koskien hankkeen koko toteutusaikaa erikseen kaikilta toteuttajilta ja
- tilintarkastajan lausunto avustuksen käytöstä.

Lisäksi hankesalkkuun laaditaan tiivis raportti hankkeen toteutumisesta. Sen tulee sisältää kuvaus hankkeen keskeisistä tuloksista sekä havaituista hyvistä toimintakäytännöistä.

Hankehallinnoijan on järjestettävä tilintarkastus tilintarkastuslaissa (1141/2015) säädetyllä tavalla. Tilintarkastajan lausunnossa on suositeltavaa ottaa kantaa mm. siihen, että kuluerittelyssä mainitut menoerät on maksettu ja ne perustuvat hyväksyttäviin tositteisiin toteuttajan kirjanpidossa, maksatushakemukset on laadittu STM:n päätösehtojen mukaisesti eikä haettavaan rahoitusosuuteen ole saatu rahoitusta muualta, ja että kuluerittelyyn sisältyy ainoastaan menoeriä, jotka ovat valtionavustushankkeessa tukikelpoisia kustannuksia, hyväksytyin hankesuunnitelman mukaisia sekä hankkeelle kuuluvia.

Hankkeen tilintarkastajan tulee lausua myös kynnysarvon ylittävistä suorahankinnoista.

Tilintarkastajan lausunnosta aiheutuvat kustannukset ovat valtionavustukseen oikeuttavia kustannuksia.

Tekijänoikeudet

Avustuksella tuotettujen tuotosten tulee olla hankkeen päätyttyä vapaasti hyödynnettävissä eikä niihin liittyvillä tekijänoikeuksilla saa rajoittaa tuotosten hyödyntämistä. Poikkeuksen muodostavat moraaliset tekijänoikeudet, esimerkiksi hankkeessa syntyvän julkaisun yhteydessä on mainittava julkaisun kirjoittaneen henkilön nimi. Hanketoimijat eivät saa periä maksua avustuksella tuotettujen tuotosten tekijänoikeuksien myöhemmästä hyödyntämisestä.

Arkistointi

Hanketoimijoiden on säilytettävä Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaan liittyvä kirjanpito- ja muu aineisto siten, että tuen käytön valvonta on mahdollista myös toiminnan päättymisen jälkeen. Valtionavustuslain (688/2001) 29 §:n mukaan velvollisuus palauttaa valtionavustus tai sen osa raukeaa, kun 10 vuotta on kulunut avustuksen viimeisen erän maksamisesta. Siten avustuksen käyttöä koskeva tarkastus voidaan tehdä mainitun 10 vuoden kuluessa.

Hallinnoija huolehtii siitä, että hankkeen aineisto säilytetään kymmenen vuoden ajan avustuksen viimeisen erän maksamisen jälkeen. Mikäli avustuksen käyttöä koskevaa aineistoa ei mahdollisessa tarkastuksessa löydy, voidaan valtionavustus joutua perimään takaisin selvittämättä jääneeltä osin, jos avustuksen käytöstä ei ole saatavissa muuta luotettavaa selvitystä.

YHTEYSHENKILÖT JA LISÄTIETOJEN ANTAJAT

Sisällöllisistä kysymyksistä vastaavana yhteyshenkilönä toimii Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen aluekoordinaattori Leena-Kaisa Nikkarinen p. 029 5247823, leena-kaisa.nikkarinen(at)thl.fi.

Hankkeen valvojana sosiaali- ja terveysministeriössä toimii sosiaalineuvos Virva Juurikkala, p. 0295 163 204, virva.juurikkala(at)gov.fi. Valvoja toimii myös hankkeen yhdyshenkilönä sosiaali- ja terveysministeriössä.

Hankkeen vastuuhenkilönä alueella toimii hankejohtaja Eeva Halme, p. 044 422 2246, eeva.halme(at)pirkanmaa.fi.

Hankkeen yhteyshenkilönä alueella toimii projektipäällikkö Tiina Konttajärvi, p. 044 422 2267, tiina.konttajarvi(at)pirkanmaa.fi.

Lounais-Suomen aluehallintoviraston yhteyshenkilöinä valtionavustuksen käyttöä ja maksamista koskevissa asioissa toimivat ylitarkastaja Jaana Jaakkola p. 029 5018 070, ylitarkastaja Tuula Suvanto p. 029 5018 055 ja ylitarkastaja Anne Seppälä p. 029 5018 010, etunimi.sukunimi(at)avi.fi.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Valtionavustuslaki (688/2001). Valtioneuvoston asetus sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtionavustuksista vuosina 2020-2023 (13/2020). Hallintolaki (434/2003).

MUUTOKSENHAKU

Sosiaali- ja terveysministeriön päätökseen saa valtionavustuslain 34 §:n mukaan vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimusosoitus on tämän päätöksen liitteenä. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Perhe- ja peruspalveluministeri

Krista Kiuru

Osastopäällikkö

Kari Hakari

Liitteet Liite 1: Oikaisuvaatimusosoitus
Liite 2: Sopimus pohja hankkeeseen osallistuvien kanssa avustuksen siirrosta
Liite 3: Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen muistio hankehakemusten sisällöistä
Liite 4: Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen arviointilausunto
Liite 5: Hankehakemusten arviointilomake

Jakelu Hakija ja päätöksessä mainitut

Tiedoksi THL - Hanketoimisto
Aluekoordinaattori, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
STM/YPA valtionavustustiimi
STM APO/OHO/TUTO/YTO Talousasiat
Jaana Jaakkola, LSAVI
Tuula Suvanto, LSAVI
Anne Seppälä, LSAVI